

שווה קריאה

סוגיות בחינוך לשוויון בין המינים והפעם על גבריות ופסיכולוגיה

ינואר 2020

מאת: אושרה לרר-שייב

ממונה קידום שוויון בין המינים במערכת החינוך

באוגוסט 2018 פרסם ארגון הפסיכולוגים האמריקאי [מדריך לפרקטיקות טיפול בגברים ובבנים](#). פרסום זה [הרעיש את העולם](#) משום שהפסיכולוגיה עד אז התבוננה בעיקר בנערות ובנשים כאוכלוסייה מובחנת.

התנועה הפמיניסטית הסיטה בצדק את תשומת הלב אל הנשים ואל הצרכים שלהן - החסמים שעליהן לפרוץ במהלך חייהן, ההטיות המגדריות, האפליה המובנית במודע ושלא במודע ועוד. השיח בהקשר זה על גברים נפקד כי הם המגדר שאצלו "הכול בסדר" בעוד שעל הנשים היה לבקוע את החומות כדי להשיג לעצמן אפשרויות שהיו לגברים.

ככל שחל שינוי במעמד הנשים, החלה התבוננות במצב הגברים - כמגדר, כזהות, כמי שמחויבים להבניות ולחינוך לגבריות, כמו הנשים בדיוק. מהתבוננות זו עולים ממצאים מדאיגים:

- גברים מתים מהתאבדות או מרצח יותר מנשים
- תוחלת החיים של הגברים קצרה מזו של הנשים
- גברים מראים התנהגות עבריינית, כגון אלימות, סמים וכלא יותר מנשים
- גברים נמנעים מטיפול רפואי ומסיוע פסיכולוגי, ולכן בריאים פחות
- תלמידים נושרים מלימודים יותר מתלמידות
- תלמידות זכאיות לתעודת בגרות יותר מתלמידים
- בהשכלה חל מהפך, יש יותר נשים בתארים ראשון, שני ושלישי

כל אלה ועוד הם תוצאה של חינוך והבניה חברתית של הבנים. לפי מדריך ארגון הפסיכולוגים האמריקאי, גברים צורכים פחות שירותי בריאות ופונים פחות לקבלת עזרה כתוצאה מתהליך חברות של בנים כבר מהגיל הרך הדורש מהם לסמוך על עצמם, להיות חזקים ולהקטין את בעיותיהם. גם המטפלים בשירותי הבריאות (ובכלל זה בריאות הנפש) אינם חפים מהטיות מגדריות וגברים רבים מעידים שלהטיות אלה השפעה על האבחנה ועל הטיפול.

המחיר החברתי של ילד, נער וגבר על אי מימוש קודים חברתיים של מודלים גבריים מסורתיים עלול להיות כבד.

הסטיגמה על גברים הפונים לטיפול משפיעה הן על נכונותם לפנות לטיפול והן על התנהגותם במהלך הטיפול. לגורמים ביולוגיים, חברתיים וכלכליים יש השפעה ייחודית על בריאותם הגופנית של הגברים ועל רווחתם הנפשית. פערים אלה מחמירים בהצטלבות זהויות חברתיות, כמו גזע, אתניות, מגדר או מעמד חברתי. ההבנה כיצד בנים וגברים חווים גבריות היא קריטית.

במדריך גם המלצות לטיפול מיטבי בגברים. נביא בהשראתו המלצות אחדות לחינוך רגיש מגדר במוסד החינוכי ובמשפחה:

- עודדו בנים להביע רגשות ואפשרו להם גם להביע קשיים חברתיים, רגשיים, לימודיים וגופניים
- הגיבו לבנים בחום, באמפתיה והיענו לצורכיהם המגוונים
- עקבו אחר חייהם החברתיים והביעו עניין בהם בדיוק כמו עם בנות
- פתחו במשפחה מודלים של הורות משמעותית של האימהות ושל האבות. מעורבות אבות מביאה להישגים לימודיים גבוהים יותר, הערכה עצמית גבוהה יותר, פחות אובדנות ומיטיבה הן עם הבנות והן עם הבנים במשפחה
- למדו את הבנים להתמודד עם אי הצלחה באמצעות רפלקציה ולמידה מכישלונות, אך תנו להם לשהות בכאב
- עודדו את הבנים לשמור על בריאותם. הסבו את תשומת לבם לחשיבות שלמות הגוף ומניעת פציעות, חשיבות אורח חיים בריא בתזונה ובספורט, תמכו בהם בפנייה לטיפול רפואי ורגשי.
- כוננו מדיניות של מניעת התעללות והצקות הן כלפי בנים והן כלפי בנות, בעיקר כלפי אלה החווים קשיי חיים, נכויות, זהויות מגדריות ואתניות מגוונות ועוד
- עודדו בנים לעבוד בקבוצות ובשיתוף פעולה בכיתה

זה על קצה המזלג סיכום קצרצר של הידע הנרחב והמתפתח על מודל הגבריות המסורתי ועל מחיריו. רוצים עוד?

פנו אלינו לתהליך של הטמעת חשיבה מגדרית ונחשוב יחד איך גורמים לעולם להיות בריא יותר.